

śrī gaṇeśāya namaḥ
śrī jānakīvallabho vijayate
śrī rāmacaritamānasa

ṭṛtīya sopāna
(araṇyakāṇḍa)

śloka

mūlaṁ dharmatarorvivekajaladheḥ pūrṇendumānandadaṁ
vairāgyāmbujabhāskaraṁ hyaghaghanadhvāntāpaham tāpaham |
mohāmbhodharapūgapāṭanavidhau svaḥsambhavaṁ śaṅkaraṁ
vande brahmakulaṁ kalaṅkaśamanaṁ śrīrāmabhūpapriyam || 1 ||

sāndrānandapayodasaubhagatanuṁ pītāmbaram sundaram
pāṇau bāṇaśarāsanam kaṭilasattūṇīrabhāram varam
rājivāyatalocanam dhṛtajaṭājūṭena saṁsobhitam
sītālakṣmaṇasaṁyutaṁ pathigataṁ rāmābhirāmaṁ bhaje || 2 ||

so. umā rāma guna gūrha paṇḍita muni pāvahim birati |
pāvahim moha bimūrha je hari bimukha na dharm rati ||
pura nara bharata prīti maiṁ gāi | mati anurūpa anūpa suhāi ||
aba prabhu carita sunahu ati pāvana | karata je bana sura nara muni bhāvana ||
eka bāra cuni kusuma suhāe | nija kara bhūṣana rāma banāe ||
sītahi pahirāe prabhu sādara | baiṭhe phaṭika silā para sundara ||
surapati suta dhari bāyasa beṣā | saṭha cāhata raghupati bala dekhā ||
jimi pipilikā sāgara thāhā | mahā mandamati pāvana cāhā ||
sītā carana cauṅca hati bhāgā | mūrha mandamati kārana kāgā ||
calā rudhira raghunāyaka jānā | sīnka dhanuṣa sāyaka sandhānā ||

do. ati kṛpāla raghunāyaka sadā dīna para neha |
tā sana āi kīnha chalu mūrakha avaguna geha || 1 ||

prerita mantra brahmasara dhāvā | calā bhāji bāyasa bhaya pāvā ||
dhari nija rupa gayau pitu pāhīm | rāma bimukha rākhā tehi nāhīm ||
bhā nirāsa upaji mana trāsā | jathā cakra bhaya riṣi durbāsā ||
brahmadhāma sivapura saba lokā | phirā śramita byākula bhaya sokā ||
kāhūṁ baiṭhana kahā na ohī | rākhi ko sakai rāma kara drohī ||

mātu mr̥tyu pitu samana samānā | sudhā hoi biṣa sunu harijānā ||
mitra karai sata ripu kai karanī | tā kahaṁ bibudhanadī baitaranī ||
saba jagu tāhi analahu te tātā | jo raghubīra bimukha sunu bhrātā ||
nārada dekhā bikala jayantā | lāgi dayā komala cita santā ||
paṭhavā turata rāma pahim̐ tāhī | kaheṣi pukāri pranata hita pāhī ||
ātura sabhaya gahesi pada jāi | trāhi trāhi dayāla raghurāi ||
atulita bala atulita prabhutāi | maim̐ matimanda jāni nahim̐ pāi ||
nija kṛta karma janita phala pāyauṁ | aba prabhu pāhi sarana taki āyauṁ ||
suni kṛpāla ati ārata bānī | ekanayana kari tajā bhavānī ||

so. kīnha moha basa droha jadyapi tehi kara badha ucita |
prabhu chāṛeu kari choha ko kṛpāla raghubīra sama || 2 ||

raghupati citrakūṭa basi nānā | carita kie śruti sudhā samānā ||
bahuri rāma asa mana anumānā | hoihi bhīra sabahim̐ mohi jānā ||
sakala muninha sana bidā karāi | sītā sahita cale dvau bhāi ||
atri ke āśrama jaba prabhu gayaū | sunata mahāmuni haraṣita bhayaū ||
pulkita gāta atri uṭhi dhāe | dekhi rāmu ātura cali āe ||
karata daṇḍavata muni ura lāe | prema bāri dvau jana anhavāe ||
dekhi rāma chabi nayana juṛāne | sādara nija āśrama taba āne ||
kari pūjā kahi bacana suhāe | die mūla phala prabhu mana bhāe ||

so. prabhu āsana āsīna bhari locana sobhā nirakhi |
munibara parama prabīna jori pāni astuti karata || 3 ||

chaṁ. namāmi bhakta vatsalaṁ | kṛpālu śīla komalaṁ ||
bhajāmi te padāmbujaṁ | akāmināṁ svadhāmadaṁ ||
nikāma śyāma sundaraṁ | bhavāmbunātha mandaraṁ ||
praphulla kañja locanaṁ | madādi doṣa mocanaṁ ||
pralamba bāhu vikramaṁ | prabho'prameya vaibhavaṁ ||
niṣaṅga cāpa sāyakaṁ | dharaṁ triloka nāyakaṁ ||
dineśa vaṁśa maṇḍanaṁ | maheśa cāpa khaṇḍanaṁ ||
munīndra santa rañjanaṁ | surāri vṛnda bhañjanaṁ ||
manoja vairi vanditaṁ | ajādi deva sevitaṁ ||
viśuddha bodha vigrahaṁ | samasta dūṣaṇāpahaṁ ||
namāmi indirā patim̐ | sukhākaraṁ satāṁ gatim̐ ||
bhaje saśakti sānujaṁ | śacī patim̐ priyānujaṁ ||

tvadaṅghri mūla ye narāḥ| bhajanti hīna matsarā ||
patanti no bhavārṇave| vitarka vīci saṅkule ||
vivikta vāsinaḥ sadā| bhajanti muktaye mudā ||
nirasya indriyādikaṁ| prayānti te gatiṁ svakaṁ ||
tamekamabhdutaṁ prabhuṁ| nirīhamīśvaraṁ vibhuṁ ||
jagadguruṁ ca śāśvataṁ| turīyameva kevalaṁ ||
bhajāmi bhāva vallabhaṁ| kuyogināṁ sudurlabhaṁ ||
svabhakta kalpa pādapaṁ| samaṁ susevyamanvahaṁ ||
anūpa rūpa bhūpatiṁ| nato'hamurvijā patiṁ ||
prasīda me namāmi te| padābja bhakti dehi me ||
paṭhanti ye stavam idaṁ| narādareṇa te padaṁ ||
vrajanti nātra saṁśayaṁ| tvadīya bhakti saṁyutā ||

do. binatī kari muni nāi siru kaha kara jori bahori |
carana saroruha nātha jani kabahuṁ tajai mati mori || 4 ||

śrī gaṇeśāya namaḥ
śrī jānakīvallabho vijayate
śrī rāmacaritamānasa

ṭṛtīya sopāna
(araṇyakāṇḍa)
śloka

mūlaṁ dharmatarorvivekajaladheḥ pūrṇendumānandadaṁ
vairāgyāmbujabhāskaraṁ hyaghaghanadhvāntāpahaṁ tāpahaṁ |
mohāmbhodharapūgapāṭanavidhau svaḥsambhavaṁ śaṅkaraṁ
vande brahmakulaṁ kalaṅkaśamanaṁ śrīrāmabhūpapriyam || 1 ||

sāndrānandapayodasaubhagatanuṁ pītāmbaraṁ sundaraṁ
pāṇau bāṇaśarāsaṁ kaṭīlasattūṅīrabhāraṁ varam
rājīvāyatalocanaṁ dhṛtājaṭājūṭena saṁśobhitaṁ
sītālakṣmaṇasaṁyutaṁ pathigataṁ rāmābhīrāmaṁ bhaje || 2 ||

so. umā rāma guna gūṛha paṇḍita muni pāvahiṁ birati |
pāvahiṁ moha bimūṛha je hari bimukha na dharmā rati ||
pura nara bhārata prīti mairiṁ gāi | mati anurūpa anūpa suhāi ||
aba prabhu carita sunahu ati pāvana | karata je bana sura nara muni bhāvana ||
eka bāra cuni kusuma suhāe | nija kara bhūṣana rāma banāe ||

sītahi pahirāe prabhu sādara | baiṭhe phaṭika silā para sundara ||
surapati suta dhari bāyasa beṣā | saṭha cāhata raghupati bala dekhā ||
jimi pipilikā sāgara thāhā | mahā mandamati pāvana cāhā ||
sītā carana cauñca hati bhāgā | mūrḥha mandamati kārana kāgā ||
calā rudhira raghunāyaka jānā | sīnka dhanuṣa sāyaka sandhānā ||

do. ati kṛpāla raghunāyaka sadā dīna para neha |
tā sana āi kīnha chalu mūrakha avaguna geha || 1 ||

prerita mantra brahmasara dhāvā | calā bhāji bāyasa bhaya pāvā ||
dhari nija rupa gayau pitu pāhīm | rāma bimukha rākhā tehi nāhīm ||
bhā nirāsa upajī mana trāsā | jathā cakra bhaya riṣi durbāsā ||
brahmadhāma sivapura saba lokā | phirā śramita byākula bhaya sokā ||
kāhūṁ baiṭhana kahā na ohī | rākhi ko sakai rāma kara drohī ||
mātu mṛtyu pitu samana samānā | sudhā hoi biṣa sunu harijānā ||
mitra karai sata ripu kai karanī | tā kahaṁ bibudhanadī baitaranī ||
saba jagu tāhi analahu te tātā | jo raghubīra bimukha sunu bhrātā ||
nārada dekhā bikala jayantā | lāgi dayā komala cita santā ||
paṭhavā turata rāma pahīm tāhī | kahesi pukāri pranata hita pāhī ||
ātura sabhaya gahesi pada jāi | trāhi trāhi dayāla raghurāi ||
atulita bala atulita prabhutāi | maim matimanda jāni nahīm pāi ||
nija kṛta karma janita phala pāyauṁ | aba prabhu pāhi sarana taki āyauṁ ||
suni kṛpāla ati ārata bānī | ekanayana kari tajā bhavānī ||

so. kīnha moha basa droha jadyapi tehi kara badha ucita |
prabhu chāṛeu kari choha ko kṛpāla raghubīra sama || 2 ||

raghupati citrakūṭa basi nānā | carita kie śruti sudhā samānā ||
bahuri rāma asa mana anumānā | hoihi bhīra sabahīm mohi jānā ||
sakala muninha sana bidā karāi | sītā sahita cale dvau bhāi ||
atri ke āśrama jaba prabhu gayaū | sunata mahāmuni haraṣita bhayaū ||
pulkita gāta atri uṭhi dhāe | dekhi rāmu ātura cali āe ||
karata daṇḍavata muni ura lāe | prema bāri dvau jana anhavāe ||
dekhi rāma chabi nayana juṛāne | sādara nija āśrama taba āne ||
kari pūjā kahi bacana suhāe | die mūla phala prabhu mana bhāe ||

so. prabhu āsana āsīna bhari locana sobhā nirakhi |

munibara parama prabina jori pāni astuti karata || 3 ||

chaṁ. namāmi bhakta vatsalaṁ | kṛpālu śīla komalaṁ ||
bhajāmi te padāmbujaṁ | akāmināṁ svadhāmadāṁ ||
nikāma śyāma sundaraṁ | bhavāmbunātha mandaraṁ ||
praphulla kañja locanaṁ | madādi doṣa mocanaṁ ||
pralamba bāhu vikramaṁ | prabho'prameya vaibhavaṁ ||
niṣaṅga cāpa sāyakaṁ | dharaṁ triloka nāyakaṁ ||
dineśa vaṁśa maṇḍanaṁ | maheśa cāpa khaṇḍanaṁ ||
munīndra santa rañjanaṁ | surāri vṛnda bhañjanaṁ ||
manoja vairi vanditaṁ | ajādi deva sevitaṁ ||
viśuddha bodha vigrahaṁ | samasta dūṣaṇāpahaṁ ||
namāmi indirā patim | sukhākaraṁ satāṁ gatiṁ ||
bhaje saśakti sānujaṁ | śacī patim priyānujaṁ ||
tvadaṅghri mūla ye narāḥ | bhajanti hīna matsarā ||
patanti no bhavārṇave | vitarka vīci saṅkule ||
vivikta vāsinaḥ sadā | bhajanti muktaye mudā ||
nirasya indriyādikaṁ | prayānti te gatiṁ svakaṁ ||
tamekamabhdutaṁ prabhuṁ | nirīhamīśvaraṁ vibhuṁ ||
jagadguruṁ ca śāśvataṁ | turīyameva kevalaṁ ||
bhajāmi bhāva vallabhaṁ | kuyogināṁ sudurlabhaṁ ||
svabhakta kalpa pādapaṁ | samaṁ susevyamanvahaṁ ||
anūpa rūpa bhūpatiṁ | nato'hamurvijā patiṁ ||
prasīda me namāmi te | padābja bhakti dehi me ||
paṭhanti ye stavam idaṁ | narādareṇa te padaṁ ||
vrajanti nātra saṁśayaṁ | tvadīya bhakti saṁyutā ||

do. binatī kari muni nāi siru kaha kara jori bahori |
carana saroruha nātha jani kabahuṁ tajai mati mori || 4 ||

anusuiyā ke pada gahi sītā | milī bahori susīla binītā ||
riṣipatinī mana sukha adhikāī | āsiṣa dei nikaṭa baiṭhāī ||
dibya basana bhūṣana pahirāe | je nita nūtana amala suhāe ||
kaha riṣibadhū sarasa mṛdu bānī | nārīdharma kachu byāja bakhānī ||
mātu pitā bhrātā hitakārī | mitaprada saba sunu rājakumārī ||
amita dāni bhartā bayadehī | adhama so nārī jo seva na tehī ||
dhīraja dharma mitra aru nārī | āpada kāla parikhiahirī cārī ||

bṛddha rogabasa jaṛa dhanahīnā | adham badhira krodhī ati dīnā ||
aisehu pati kara kiem̃ apamānā | nāri pāva jamapura dukha nānā ||
ekai dharma eka brata nemā | kāyaṃ bacana mana pati pada premā ||
jaga pati bratā cāri bidhi ahahim̃ | beda purāna santa saba kahahim̃ ||
uttama ke asa basa mana māhīm̃ | sapanehuṃ āna puruṣa jaga nāhīm̃ ||
madhyama parapati dekhai kaiser̃ | bhrātā pitā putra nija jaimser̃ ||
dharma bicāri samujhi kula rahaī | so nikiṣṭa triya śruti asa kahaī ||
binu avasara bhaya tem̃ raha joī | jānehu adhama nāri jaga soī ||
pati bañcaka parapati rati karaī | raurava naraka kalpa sata paraī ||
chana sukha lāgi janama sata koṭi | dukha na samujha tehi sama ko khoṭi ||
binu śrama nāri parama gati lahaī | patibrata dharma chāri chala gahaī ||
pati pratikula janama jahaṃ jāi | bidhavā hoī pāi tarunāi ||

so. sahaja apāvani nāri pati sevata subha gati lahai |
jasu gāvata śruti cāri ajahu tulasikā harihi priya || 5ka ||

sanu sītā tava nāma sumira nāri patibrata karahi |
tohi prānapriya rāma kahium̃ kathā saṃsāra hita || 5kha ||

sunī jānakīm̃ parama sukhu pāvā | sādara tāsū carana siru nāvā ||
taba muni sana kaha kṛpānidhānā | āyasu hoi jāum̃ bana ānā ||
santata mo para kṛpā karehū | sevaka jāni tajehu jani nehū ||
dharma dhurandhara prabhu kai bāni | suni saprema bole muni gyāni ||
jāsū kṛpā aja siva sanakādī | cahata sakala paramāratha bādī ||
te tumha rāma akāma piāre | dīna bandhu mṛdu bacana ucāre ||
aba jāni maim̃ śrī caturāi | bhajī tumhahi saba deva bihāi ||
jehi samāna atisaya nahim̃ koī | tā kara sīla kasa na asa hoī ||
kehi bidhi kahauṃ jāhu aba svāmī | kahahu nātha tumha antarajāmī ||
asa kahi prabhu biloki muni dhīrā | locana jala baha pulaka sarīrā ||

cham̃. tana pulaka nirbhara prema purana nayana mukha pañkaja die |
mana gyāna guna gotīta prabhu maim̃ dikha japa tapa kā kie ||
japa joga dharma samūha tem̃ nara bhagati anupama pāvāi |
radhubīra carita punīta nisi dina dāsa tulasī gāvāi ||

do. kalimala samana damana mana rāma sujasa sukhamūla |
sādara sunahi je tinha para rāma rahahim̃ anukūla || 6(ka) ||

so. kaṭhina kāla mala kosa dharma na gyāna na joga japa |
parihari sakala bharosa rāmahi bhajahirṃ te catura nara || 6(kha) ||

muni pada kamala nāi kari sīsā | cale banahi sura nara muni īsā ||
āge rāma anuja puni pāchem | muni bara beṣa bane ati kāchem ||
umaya bīca śrī sohai kaisī | brahma jīva bica māyā jaisī ||
saritā bana giri avaghaṭa ghāṭā | pati pahicānī dehirṃ bara bāṭā ||
jahaṃ jahaṃ jāhi deva raghurāyā | karahirṃ medha tahaṃ tahaṃ nabha chāyā ||
milā asura birādha maga jāṭā | āvatahirṃ raghuvīra nipātā ||
turatahirṃ rucira rūpa tehirṃ pāvā | dekhi dukhī nija dhāma paṭhāvā ||
puni āe jahaṃ muni sarabhaṅgā | sundara anuja jānakī saṅgā ||

do. dekhi rāma mukha paṅkaja munibara locana bhṛṅga |
sādara pāna karata ati dhanya janma sarabhaṅga || 7 ||

kaha muni sunu raghubīra kṛpālā | saṅkara mānasa rājamarālā ||
jāta raheṃ birañci ke dhāmā | suneṃ śravana bana aihahirṃ rāmā ||
citavata pantha raheṃ dina rātī | aba prabhu dekhi juṛānī chātī ||
nātha sakala sādhana maim hīnā | kīnhī kṛpā jāni jana dīnā ||
so kachu deva na mohi nihorā | nija pana rākheu jana mana corā ||
taba lagi rahahu dīna hita lāgī | jaba lagi milauṃ tumhahi tanu tyāgī ||
joga jagya japa tapa brata kīnhā | prabhu kahaṃ dei bhagati bara līnhā ||
ehi bidhi sara raci muni sarabhaṅgā | baiṭhe hṛdayaṃ chāṛi saba saṅgā ||

do. sītā anuja sameta prabhu nīla jalada tanu syāma |
mama hiyaṃ basahu niranantara sagunarupa śrīrāma || 8 ||

asa kahi joga agini tanu jārā | rāma kṛpāṃ baikuṅṭha sidhārā ||
tāte muni hari līna na bhayaū | prathamahirṃ bheda bhagati bara layaū ||
riṣi nikāya munibara gati dekhi | sukhī bhae nija hṛdayaṃ biseṣī ||
astuti karahirṃ sakala muni bṛndā | jayati pranata hita karunā kandā ||
puni raghunātha cale bana āge | munibara bṛnda bipula saṅga lāge ||
asthi samūha dekhi raghurāyā | pūchī muninha lāgi ati dāyā ||
jānatahuṃ pūchia kasa svāmī | sabadarasī tumha antarajāmī ||
nisicara nikara sakala muni khāe | suni raghubīra nayana jala chāe ||

do. nisicara hīna karaum̃ mahi bhujā uṭhāi pana kīnha |
sakala muninha ke āśramanhi jāi jāi sukha dīnha || 9 ||

muni agasti kara siṣya sujānā | nāma sutīchana rati bhagavānā ||
mana krama bacana rāma pada sevaka | sapanehum̃ āna bharosa na devaka ||
prabhu āgavanu śravana suni pāvā | karata manoratha ātura dhāvā ||
he bidhi dīnabandhu raghurāyā | mo se saṭha para karihahim̃ dāyā ||
sahita anuja mohi rāma gosāi | milihahim̃ nija sevaka kī nāi ||
more jiyam̃ bharosa dṛṛha nāhīm̃ | bhagati birati na gyāna mana māhīm̃ ||
nahim̃ satsaṅga joga japa jāgā | nahim̃ dṛṛha carana kamala anurāgā ||
eka bāni karunānidhāna kī | so priya jākeṃ gati na āna kī ||
hoihaim̃ suphala āju mama locana | dekhi badana paṅkaja bhava mocana ||
nirbhara prema magana muni gyānī | kahi na jāi so dasā bhavānī ||
disi aru bidisi pantha nahim̃ sūjhā | ko maim̃ caleum̃ kahām̃ nahim̃ būjhā ||
kabahum̃ka phiri pāchem̃ puni jāi | kabahum̃ka nṛtya karai guna gāi ||
abirala prema bhagati muni pāi | prabhu dekhaim̃ taru oṭa lukāi ||
atisaya prīti dekhi raghubīrā | pragate hṛdayam̃ harana bhava bhīrā ||
muni maga mājha acala hoi baisā | pulaka sarīra panasa phala jaisā ||
taba raghunātha nikāṭa cali āe | dekhi dasā nija jana mana bhāe ||
munihī rāma bahu bhām̃ti jagāvā | jāga na dhyānanajana sukha pāvā ||
bhūpa rūpa taba rāma durāvā | hṛdayam̃ caturbhujā rūpa dekhāvā ||
muni akulāi uṭhā taba kaiseṃ | bikala hīna mani phani bara jaiseṃ ||
āgeṃ dekhi rāma tana syāmā | sītā anuja sahita sukha dhāmā ||
pareu lakuṭa iva carananhi lāgī | prema magana munibara baṛabhāgī ||
bhujā bisāla gahi lie uṭhāi | parama prīti rākhe ura lāi ||
munihī milata asa soha kṛpālā | kanaka taruhi janu bheṅṭa tamālā ||
rāma badanu biloka muni ṭhāṛhā | mānahum̃ citra mājha likhi kāṛhā ||

do. taba muni hṛdayam̃ dhīra dhīra gahi pada bārahim̃ bāra |
nija āśrama prabhu āni kari pūjā bibidha prakāra || 10 ||

kaha muni prabhu sunu binatī morī | astuti karaum̃ kavana bidhi torī ||
mahimā amita mori mati thorī | rabi sanmukha khadyota aṃjorī ||
śyāma tāmarasa dāma śarīram̃ | jaṭā mukuṭa paridhana municīram̃ ||
pāṇi cāpa sara kaṭi tūṇīram̃ | naumi nirantara śīraghuvīram̃ ||
moha vipina ghana dahana kṛśānuḥ | santa saroruha kānana bhānuḥ ||
niśicara kari varūtha mṛgarājah | trātu sadā no bhava khaga bājah ||

aruṇa nayana rājīva suveśam | sītā nayana cakora niśeśam ||
 hara hradi mānasa bāla marālam | naumi rāma ura bāhu viśālam ||
 saṁśaya sarpa grasana uragādaḥ | śamana sukarkaśa tarka viśādaḥ ||
 bhava bhañjana rañjana sura yūthaḥ | trātu sadā no kṛpā varūthaḥ ||
 nirguṇa saguṇa viśama sama rūpaṁ | jñāna girā gotitamanūpaṁ ||
 amalamakhilamanavadyamaṇāraṁ | naumi rāma bhañjana mahi bhāraṁ ||
 bhakta kalpapādapa ārāmaḥ | tarjana krodha lobha mada kāmaḥ ||
 ati nāgara bhava sāgara setuḥ | trātu sadā dinakara kula ketuḥ ||
 atulita bhujā pratāpa bala dhāmaḥ | kali mala vipula vibhañjana nāmaḥ ||
 dharma varma narmada guṇa grāmaḥ | santata śam tanotu mama rāmaḥ ||
 jadapi biraja byāpaka abināsī | saba ke hṛdayaṁ nirantara bāsī ||
 tadapi anuja śrī sahita kharārī | basatu manasi mama kānanacārī ||
 je jānahim te jānahuṁ svāmī | saguna aguna ura antarajāmī ||
 jo kosala pati rājīva nayanā | karau so rāma hṛdaya mama ayanā ||
 asa abhimāna jāi jani bhore | maim sevaka raghupati pati more ||
 suni muni bacana rāma mana bhāe | bahuri haraṣi munibara ura lāe ||
 parama prasanna jānu muni mohī | jo bara māgahu deu so tohī ||
 muni kaha mai bara kabahuṁ na jācā | samujhi na parai jhūtha kā sēcā ||
 tumhahi nīka lāgai raghurāī | so mohi dehu dāsa sukhadāī ||
 abirala bhagati birati bigyānā | hohu sakala guna gyāna nidhānā ||
 prabhu jo dīnha so baru maim pāvā | aba so dehu mohi jo bhāvā ||

do. anuja jānakī sahita prabhu cāpa bāna dhara rāma |
 mama hiya gagana indu iva basahu sadā nihakāma || 11 ||

evamastu kari ramānivāsā | haraṣi cale kubhañja riṣi pāsā ||
 bahuta divasa gura darasana pāeṁ | bhae mohi ehim āśrama āeṁ ||
 aba prabhu saṅga jāuṁ gura pāhīm | tumha kahaṁ nātha nihorā nāhīm ||
 dekhi kṛpānidhi muni caturāī | lie saṅga bihasai dvau bhāī ||
 pantha kahata nija bhagati anūpā | muni āśrama pahumce surabhūpā ||
 turata sutīchana gura pahīm gayaū | kari daṇḍavata kahata asa bhayaū ||
 nātha kausalādhīsa kumārā | āe milana jagata ādhārā ||
 rāma anuja sameta baidehī | nisi dinu deva japata hahu jehī ||
 sunata agasti turata uṭhi dhāe | hari biloki locana jala chāe ||
 muni pada kamala pare dvau bhāī | riṣi ati prīti lie ura lāī ||
 sādara kusala pūchi muni gyānī | āsana bara baiṭhāre ānī ||
 puni kari bahu prakāra prabhu pūjā | mohi sama bhāgyavanta nahim dūjā ||

jahañ lagi rahe अपरा muni ब्रन्दाल haraṣe saba biloki sukhakandā ||

do. muni samūha mahañ baiṭhe sanmukha saba kī ora |
sarada indu tana citavata mānahuñ nikara cakora || 12 ||

taba raghubīra kahā muni pāhīm | tumha sana prabhu durāva kachu nāhī ||
tumha jānahu jehi kārana āyauñ | tāte tāta na kahi samujhāyauñ ||
aba so mantra dehu prabhu mohī | jehi prakāra māraum munidrohi ||
muni musakāne suni prabhu bānī | pūchehu nātha mohi kā jānī ||
tumhareiñ bhajana prabhāva aghārī | jānauñ mahimā kachuka tumhārī ||
ūmari taru bisāla tava māyā | phala brahmāṇḍa aneka nikāyā ||
jīva carācara jantu samānā | bhītara basahi na jānahim ānā ||
te phala bhacchaka kaṭhina karālā | tava bhayañ ḍarata sadā sou kālā ||
te tumha sakala lokapati sāmī | pūñchehu mohi manuja kī nāmī ||
yaha bara māgauñ kṛpāniketā | basahu hṛdayañ śrī anuja sametā ||
abirala bhagati birati sataṅgā | carana saroruha prīti abhaṅgā ||
jadyapi brahma akhaṇḍa anantā | anubhava gamya bhajahim jehi santā ||
asa tava rūpa bakhānauñ jānauñ | phiri phiri saguna brahma rati mānauñ ||
santata dāsanha dehu baṛāī | tātem mohi pūñchehu raghurāī ||
hai prabhu parama manohara ṭhāūñ | pāvana pañcabaṭī tehi nāūñ ||
daṇḍaka bana punīta prabhu karahū | ugra sāpa munibara kara harahū ||
bāsa karahu tahañ raghukula rāyā | kīje sakala muninha para dāyā ||
cale rāma muni āyasu pāī | turatahim pañcabaṭī niarāī ||

do. gīdharāja saim bhaiṅṭa bhai bahu bidhi prīti baṛhāī ||
godāvarī nikaṭa prabhu rahe parana grha chāī || 13 ||

jaba te rāma kīnha tahañ bāsā | sukhī bhae muni bitī trāsā ||
giri bana nadīm tāla chabi chāe | dina dina prati ati hauhim suhāe ||
khaga mṛga bṛnda anandita rahahīm | madhupa madhura gañjata chabi lahahīm
||
so bana barani na saka ahirājā | jahāñ pragata raghubīra birājā ||
eka bāra prabhu sukha āsīnā | lachimana bacana kahe chalahīnā ||
sura nara muni sacarācara sāmī | maim pūcham nija prabhu kī nāī ||
mohi samujhāī kahahu soi devā | saba taji karaum carana raja sevā ||
kahahu gyāna birāga aru māyā | kahahu so bhagati karahu jehim dāyā ||

do. īsvara jīva bheda prabhu sakala kahau samujhāi ||
jāteṃ hoi carana rati soka moha bhrama jāi || 14 ||

thorehi mahaṃ saba kahauṃ bujhāi | sunahu tāta mati mana cita lāi ||
maim aru mora tora taim māyā | jehim basa kinhe jīva nikāyā ||
go gocara jahaṃ lagi mana jāi | so saba māyā jānehu bhāi ||
tehi kara bheda sunahu tumha soū | bidyā apara abidyā doū ||
eka duṣṭa atisaya dukharūpā | jā basa jīva parā bhavakūpā ||
eka racai jaga guna basa jākeṃ | prabhu prerita nahim nija bala tākeṃ ||
gyāna māna jahaṃ ekau nāhīm | dekha brahma samāna saba māhī ||
kahia tāta so parama birāgī | ṭṛṇa sama siddhi tīni guna tyāgī ||

do. māyā īsa na āpu kahuṃ jāna kahia so jīva |
bandha moccha prada sarbapara māyā preraka sīva || 15 ||

dharma teṃ birati joga teṃ gyānā | gyāna mocchaprada beda bakhānā ||
jāteṃ begi dravauṃ maim bhāi | so mama bhagati bhagata sukhadāi ||
so sutantra avalamba na ānā | tehi ādhīna gyāna bigyānā ||
bhagati tāta anupama sukhamūlā | milai jo santa hoiṃ anukūlā ||
bhagati ki sādhana kahauṃ bakhānī | sugama pantha mohi pāvahim prānī ||
prathamahim bipra carana ati prītī | nija nija karma nirata śruti rītī ||
ehi kara phala puni biṣaya birāgā | taba mama dharmā upaja anurāgā ||
śravanādika nava bhakti dṛṣṭhāhīm | mama līlā rati ati mana māhīm ||
santa carana pañkaja ati premā | mana krama bacana bhajana dṛṣṭha nemā ||
guru pitu mātu bandhu pati devā | saba mohi kahaṃ jāne dṛṣṭha sevā ||
mama guna gāvata pulaka sarīrā | gadagada girā nayana baha nīrā ||
kāma ādi mada dambha na jākeṃ | tāta nirantara basa maim tākeṃ ||

do. bacana karma mana mori gati bhajanu karahim niḥkāma ||
tinha ke hṛdaya kamala mahum karauṃ sadā biśrāma || 16 ||

bhagati joga suni ati sukha pāvā | lachimana prabhu carananhi siru nāvā ||
ehi bidhi gae kachuka dina bitī | kahata birāga gyāna guna nīti ||
sūpanakhā rāvana kai bahinī | duṣṭa hṛdaya dārūna jasa ahinī ||
pañcabaṭī so gai eka bārā | dekhi bikala bhai jugala kumārā ||
bhrātā pitā putra uragārī | puruṣa manohara nirakhata nārī ||
hoi bikala saka manahi na rokī | jimi rabimani drava rabihī bilokī ||

rucira rupa dhari prabhu pahim jāi | bolī bacana bahuta musukāi ||
 tumha sama puruṣa na mo sama nārī | yaha saṁjoga bidhi racā bicārī ||
 mama anurūpa puruṣa jaga māhīm | dekheuṁ khoji loka tihu nāhīm ||
 tāte aba lagi rahiuṁ kumārī | manu mānā kachu tumhahi nihārī ||
 sītahi citai kahī prabhu bātā | ahai kuāra mora laghu bhrātā ||
 gai lachimana ripu bhaginī jānī | prabhu biloki bole mṛdu bānī ||
 sundari sunu maim unha kara dāsā | parādhīna nahim tora supāsā ||
 prabhu samartha kosalapura rājā | jo kachu karahim unahi saba chājā ||
 sevaka sukha caha māna bhikhārī | byasanī dhana subha gati bibhicārī ||
 lobhī jasu caha cāra gumānī | nabha duhi dūdha cahata e prānī ||
 puni phiri rāma nikaṭa so āi | prabhu lachimana pahim bahuri paṭhāi ||
 lachimana kahā tohi so barāi | jo ṭṛna tori lāja pariharaī ||
 taba khisiāni rāma pahim gai | rūpa bhayaṅkara pragaṭata bhaī ||
 sītahi sabhaya dekhi raghurāi | kahā anuja sana sayana bujhāi ||

do. lachimana ati lāghavaṁ so nāka kāna binu kīnhi |
 tāke kara rāvana kahaṁ manau cunautī dīnhi || 17 ||

nāka kāna binu bhai bikarārā | janu strava saila gairu kai dhārā ||
 khara dūṣana pahim gai bilapātā | dhiga dhiga tava pauruṣa bala bhrātā ||
 tehi pūchā saba kahesi bujhāi | jātudhāna suni sena banāi ||
 dhāe nisicara nikara barūthā | janu sapaṅcha kajjala giri jūthā ||
 nānā bāhana nānākārā | nānāyudha dhara ghora apārā ||
 supanakhā āgerṁ kari līnī | asubha rūpa śruti nāsā hīnī ||
 asaguna amita hohim bhayakārī | ganahim na mṛtyu bibasa saba jhārī ||
 garjahi tarjahim gagana urāhīm | dekhi kaṭaku bhaṭa ati haraṣāhīm ||
 kou kaha jiata dharahu dvau bhāi | dhari mārahu tiya lehu chaṛāi ||
 dhūri pūri nabha maṅḍala rahā | rāma bolāi anuja sana kahā ||
 lai jānakīhi jāhu giri kandara | āvā nisicara kaṭaku bhayaṅkara ||
 rahehu sajaga suni prabhu kai bānī | cale sahita śrī sara dhanu pānī ||
 dekhi rāma ripudala cali āvā | bihasi kaṭhina kodaṅḍa caṛhāvā ||

chaṁ. kodaṅḍa kaṭhina caṛhāi sira jaṭa jūṭa bāṁdhata soha kyom |
 marakata sayala para larata dāmini koṭi som juga bhujaga jyom ||
 kaṭi kasi niṣaṅga bisāla bhujā gahi cāpa bisikha sudhārī kai ||
 citavata manahuṁ mṛgarāja prabhu gajarāja ghaṭā nihārī kai ||

so. āi gae bagamela dharahu dharahu dhāvata subhaṭa|
jathā biloki akela bāla rabihi gherata danuja || 18 ||

prabhu biloki sara sakahim na ḍārī| thakita bhaī rajanīcara dhārī ||
saciva boli bole khara dūṣana| yaha kou nṛpabālaka nara bhūṣana ||
nāga asura sura nara muni jete| dekhe jite hate hama kete ||
hama bhari janma sunahu saba bhāī| dekhī nahim asi sundaratāī ||
jadyapi bhaginī kīnha kurūpā| badha lāyaka nahim puruṣa anūpā ||
dehu turata nija nāri durāī| jīata bhavana jāhu dvau bhāī ||
mora kahā tumha tāhi sunāvahu| tāsu bacana suni ātura āvahu ||
dūtanha kahā rāma sana jāī| sunata rāma bole musakāī ||
hama chatrī mṛgayā bana karahīm| tumha se khala mṛga khaujata phirahīm ||
ripu balavanta dekhi nahim ḍarahīm| eka bāra kālaha sana larahīm ||
jadyapi manuja danuja kula ghālaka| muni pālaka khala sālaka bālaka ||
jaum na hoi bala ghara phiri jāhū| samara bimukha maim hataum na kāhū ||
rana caṛhi karia kapaṭa caturāī| ripu para kṛpā parama kadarāī ||
dūtanha jāī turata saba kaheū| suni khara dūṣana ura ati daheū ||
cham. ura daheu kaheu ki dharahu dhāe bikaṭa bhaṭa rajanīcarā|
sara cāpa tomara sakti sūla kṛpāna pariḡha parasu dharā ||
prabhu kīnha dhanuṣa ṭakora prathama kaṭhora ghora bhayāvahā|
bhae badhira byākula jātudhāna na gyāna tehi avasara rahā ||

do. sāvadhāna hoi dhāe jāni sabala ārātī|
lāge baraṣana rāma para astra sastra bahu bhām̃ti || 19(ka) ||

tinha ke āyudha tila sama kari kāṭe raghubīra|
tāni sarāsana śravana lagi puni chām̃ṛe nija tīra || 19(kha) ||

cham. taba cale jāna babāna karāla| phuṅkarata janu bahu byāla ||
kopeu samara śrīrāma| cale bisikha nisita nikāma ||
avaloki kharatara tīra| muri cale nisicara bīra ||
bhae kruddha tīniu bhāī| jo bhāgi rana te jāī ||
tehi badhaba hama nija pāni| phire marana mana mahum̃ ṭhāni ||
āyudha aneka prakāra| sanamukha te karahīm prahāra ||
ripu parama kope jāni| prabhu dhanuṣa sara sandhāni ||
chām̃ṛe bipula nārāca| lage kaṭana bikaṭa pisāca ||
ura sīsa bhujā kara carana| jaham̃ taham̃ lage mahi parana ||

cikkarata lāgata bāna | dhara parata kudhara samāna ||
bhaṭa kaṭata tana sata khaṇḍa | puni uṭhata kari pāṣaṇḍa ||
nabha uṛata bahu bhuja muṇḍa | binu mauli dhāvata ruṇḍa ||
khaga kaṅka kāka sṛgāla | kaṭakaṭahim kaṭhina karāla ||

chaṁ. kaṭakaṭahim zambuka bhūta preta pisāca kharpara sañcahīm |
betāla bīra kapāla tāla bajāi jogini nañcahīm ||
raghubīra bāna pracaṇḍa khaṇḍahim bhaṭanha ke ura bhuja sirā |
jahaṁ tahaṁ parahim uṭhi larahim dhara dharu dharu karahim bhayakara
girā ||

antāvarīm gahi uṛata gīdha pisāca kara gahi dhāvahīm ||
saṅgrāma pura bāsī manahuṁ bahu bāla guṛī uṛāvahīm ||
māre pachāre ura bidāre bipula bhaṭa kahaṁrata pare |
avaloki nija dala bikala bhaṭa tisirādi khara dūṣana phire ||
sara sakti tomara parasu sūla kṛpāna ekahi bārahīm |
kari kopa śrīraghubīra para aganita nisācara ḍārahīm ||
prabhu nimiṣa mahuṁ ripu sara nivāri pacāri ḍāre sāyakā |
dasa dasa bisikha ura mājha māre sakala nisicara nāyakā ||
mahi parata uṭhi bhaṭa bhirata marata na karata māyā ati ghanī |
sura ḍarata caudaha sahasa preta biloki eka avadha dhanī ||
sura muni sabhaya prabhu dekhi māyānātha ati kautuka kar yo |
dekhahi parasapara rāma kari saṅgrāma ripudala lari mar yo ||

do. rāma rāma kahi tanu tajahim pāvahim pada nirbāna |
kari upāya ripu māre chana mahuṁ kṛpānidhāna || 20(ka) ||

haraṣita baraṣahim sumana sura bājahim gagana nisāna |
astuti kari kari saba cale sobhita bibidha bimāna || 20(kha) ||

jaba raghunātha samara ripu jīte | sura nara muni saba ke bhaya bīte ||
taba lachimana sītahi lai āe | prabhu pada parata haraṣi ura lāe |
sītā citava syāma mṛdu gātā | parama prema locana na aghātā ||
pañcavaṭīm basi śrīraghunāyaka | karata carita sura muni sukhadāyaka ||
dhuāṁ dekhi kharadūṣana kerā | jāi supanakhāṁ rāvana prerā ||
boli bacana krodha kari bhārī | desa kosa kai surati bisārī ||
karasi pāna sovasi dinu rātī | sudhi nahim tava sira para ārātī ||
rāja nīti binu dhana binu dharmā | harihi samarpe binu satakarmā ||

bidyā binu bibeka upajāem̃ | śrama phala paṛhe kīem̃ aru pāem̃ ||
saṅga te jatī kumantra te rājā | māna te gyāna pāna tem̃ lājā ||
prīti pranaya binu mada te gunī | nāsahi begi nīti asa sunī ||

so. ripu ruja pāvaka pāpa prabhu ahi gania na choṭa kari |
asa kahi bibidha bilāpa kari lāgī rodana karana || 21(ka) ||

do. sabhā mājha pari byākula bahu prakāra kaha roi |
tohi jiata dasakandhara mori ki asi gati hoi || 21(kha) ||

sunata sabhāsada uṭhe akulāi | samujhāi gahi bāham̃ uṭhāi ||
kaha laṅkesa kahasi nija bātā | keṅim̃ tava nāsā kāna nipātā ||
avadha nṛpati dasaratha ke jāe | puruṣa siṅgha bana khelana āe ||
samujhi pari mohi unha kai karanī | rahita nisācara karihahim̃ dharanī ||
jinha kara bhujabala pāi dasānana | abhaya bhae bicarata muni kānana ||
dekhata bālaka kāla samānā | parama dhīra dhanvī guna nānā ||
atulita bala pratāpa dvau bhrātā | khala badha rata sura muni sukhadātā ||
sobhādhāma rāma asa nāmā | tinha ke saṅga nāri eka syāmā ||
rupa rāsi bidhi nāri saṁvārī | rati sata koṭi tāsū balihārī ||
tāsū anuja kāṭe śruti nāsā | suni tava bhagini karahim̃ parihāsā ||
khara dūṣana suni lage pukārā | chana mahum̃ sakala kaṭaka unha mārā ||
khara dūṣana tisirā kara ghātā | suni dasasīsa jare saba gātā ||

do. supanakhahi samujhāi kari bala bolesi bahu bhām̃ti |
gayau bhavana ati socabasa nīda parai nahim̃ rāti || 22 ||

sura nara asura nāga khaga māhīm̃ | more anucara kahaṅ kou nāhīm̃ ||
khara dūṣana mohi sama balavantā | tinhasi ko mārāi binu bhagavantā ||
sura rañjana bhañjana mahi bhārā | jaum̃ bhagavanta līnha avatārā ||
tau mai jāi bairu haṭhi karaūm̃ | prabhu sara prāna tajeṅ bhava taraūm̃ ||
hoihi bhajanu na tāmāsa dehā | mana krama bacana mantra dṛṛha ehā ||
jaum̃ nararupa bhūpasuta koū | harihaur̃ nāri jīti rana doū ||
calā akela jāna caḍhi tahavām̃ | basa mārica sindhu taṭa jahavām̃ ||
ihām̃ rāma jasi juguti banāi | sunahu umā so kathā suhāi ||

do. lachimana gae banahim̃ jaba lena mūla phala kanda |
janakasutā sana bole bihasi kṛpā sukha bṛnda || 23 ||

sunahu priyā brata rucira susilā | maim kachu karabi lalita naralilā ||
tumha pāvaka mahum̃ karahu nivāsā | jau lagi karaur̃ nisācara nāsā ||
jabahim̃ rāma saba kahā bakhānī | prabhu pada dhari hiyam̃ anala samānī ||
nija pratibimba rākhi taham̃ sītā | taisai sila rupa subinītā ||
lachimanahūm̃ yaha maramu na jānā | jo kachu carita racā bhagavānā ||
dasamukha gayau jaham̃ mārīcā | nāi mātha svāratha rata nīcā ||
navani nīca kai ati dukhadāi | jimi aṅkusa dhanu uraga bilāi ||
bhayadāyaka khala kai priya bānī | jimi akāla ke kusuma bhavānī ||

do. kari pūjā mārīca taba sādara pūchī bāta |
kavana hetu mana byagra ati akasara āyahu tāta || 24 ||

dasamukha sakala kathā tehi āger̃ | kahī sahita abhimāna abhāger̃ ||
hohu kapaṭa mṛga tumha chalakārī | jehi bidhi hari ānau nṛpanārī ||
tehim̃ puni kahā sunahu dasasīsā | te nararupa carācara isā ||
tāsoṁ tāta bayaru nahim̃ kije | mārem̃ maria jāem̃ jījai ||
muni makha rākhana gayau kumārā | binu phara sara raghupati mohi mārā ||
sata johana āyauṁ chana māhīm̃ | tinha sana bayaru kīem̃ bhala nāhīm̃ ||
bhai mama kīṭa bhṛṅga kī nāi | jaham̃ taham̃ maim̃ dekhaur̃ dou bhāi ||
jaur̃ nara tāta tadapi ati sūrā | tinahi birodhi na āihi pūrā ||

do. jehim̃ tāṛakā subāhu hati khaṇḍeu hara kodaṇḍa ||
khara dūṣana tisirā badheu manuja ki asa baribaṇḍa || 25 ||

jāhu bhavana kula kusala bicārī | sunata jarā dīnhisi bahu gārī ||
guru jimi mūr̃ha karasi mama bodhā | kahu jaga mohi samāna ko jodhā ||
taba mārīca hṛdayam̃ anumānā | navahi birodhem̃ nahim̃ kalyānā ||
sastrī marmī prabhu saṭha dhanī | baida bandi kabi bhānasa gunī ||
ubhaya bhām̃ti dekhā nija maranā | taba tākisi raghunāyaka saranā ||
utaru deta mohi badhaba abhāger̃ | kasa na maraur̃ raghupati sara lāger̃ ||
asa jiyam̃ jāni dasānana saṅgā | calā rāma pada prema abhaṅgā ||
mana ati haraṣa janāva na tehī | āju dekhīhaur̃ parama sanehī ||

cham. nija parama prītama dekhi locana suphala kari sukha pāihaur̃ |
śrī sahita anuja sameta kṛpāniketa pada mana lāihaur̃ ||
nirbāna dāyaka krodha jā kara bhagati abasahi basakarī |

nija pāni sara sandhāni so mohi badhihi sukhasāgara harī ||

do. mama pāchem dhara dhāvata dharem sarāsana bāna |
phiri phiri prabhuhi bilokihauṁ dhanya na mo sama āna || 26 ||

tehi bana nikaṭa dasānana gayaū | taba mārīca kapaṭamṛga bhayaū ||
ati bicitra kachu barani na jāi | kanaka deha mani racita banāi ||
sītā parama rucira mṛga dekhā | aṅga aṅga sumanohara beṣā ||
sunahu deva raghubīra kṛpālā | ehi mṛga kara ati sundara chālā ||
satyasandha prabhu badhi kari ehi | ānahu carma kahati baidehi ||
taba raghupati jānata saba kārana | uṭhe haraṣi sura kāju saṁvārana ||
mṛga biloki kaṭi parikara bāṁdhā | karatala cāpa rucira sara sāṁdhā ||
prabhu lachimanihi kahā samujhāi | phirata bipina nisicara bahu bhāi ||
sītā keri karehu rakhavārī | budhi bibeka bala samaya bicārī ||
prabhuhi biloki calā mṛga bhāji | dhāe rāmu sarāsana sāji ||
nigama neti siva dhyāna na pāvā | māyāmṛga pāchem so dhāvā ||
kabahuṁ nikaṭa puni dūri parāi | kabahuṁka pragaṭai kabahuṁ chapāi ||
pragaṭata durata karata chala bhūrī | ehi bidhi prabhuhi gayau lai dūrī ||
taba taki rāma kaṭhina sara mārā | dharani pareu kari ghora pukārā ||
lachimana kara prathamahim lai nāmā | pāchem sumiresi mana mahum rāmā ||
prāna tajata pragaṭesi nija dehā | sumiresi rāmu sameta sanehā ||
antara prema tāsū pahicānā | muni durlabha gati dīnhi sujānā ||

do. bipula sumana sura baraṣahim gāvahim prabhu guna gātha |
nija pada dīnha asura kahum dīnabandhu raghunātha || 27 ||

khala badhi turata phire raghubīrā | soha cāpa kara kaṭi tūnīrā ||
ārata girā sunī jaba sītā | kaha lachimana sana parama sabhītā ||
jāhu begi saṅkaṭa ati bhrātā | lachimana bihasi kahā sunu mātā ||
bhṛkuṭi bilāsa sṛṣṭi laya hoī | sapanehum saṅkaṭa parai ki soī ||
marama bacana jaba sītā bolā | hari prerita lachimana mana ḍolā ||
bana disi deva saumpi saba kāhū | cale jahāṁ rāvana sasi rāhū ||
sūna bīca dasakandhara dekhā | āvā nikaṭa jāti kem beṣā ||
jākem ḍara sura asura ḍerāhīm | nisi na nīda dina anna na khāhīm ||
so dasasīsa svāna kī nāi | ita uta citai calā bhaṛihāi ||
imi kupantha paga deta khagesā | raha na teja budhi bala lesā ||
nānā bidhi kari kathā suhāi | rājanīti bhaya prīti dekhāi ||

kaha sītā sunu jatī gosāim̃ | bolevu bacana duṣṭa kī nāim̃ ||
taba rāvana nija rūpa dekhāvā | bhaī sabhaya jaba nāma sunāvā ||
kaha sītā dhari dhīraju gāṛhā | āi gayau prabhu rahu khala ṭhāṛhā ||
jimi haribadhuhi chudra sasa cāhā | bhaesi kālabasa niscara nāhā ||
sunata bacana dasasīsa risānā | mana mahuṅ carana bandi sukha mānā ||

do. krodhavanta taba rāvana līnhisi ratha baiṭhāi |
calā gaganapatha ātura bhayaṅ ratha hām̃ki na jāi || 28 ||

hā jaga eka bīra raghurāyā | kehim aparādha bisārehu dāyā ||
ārati harana sarana sukhadāyaka | hā raghukula saroja dinanāyaka ||
hā lachimana tumhāra nahim̃ dosā | so phalu pāyauṅ kīnheuṅ rosā ||
bibidha bilāpa karati baidehī | bhūri kṛpā prabhu dūri sanehī ||
bipati mori ko prabhuhi sunāvā | puroḍāsa caha rāsabha khāvā ||
sītā kai bilāpa suni bhārī | bhae carācara jīva dukhārī ||
gīdharāja suni ārata bānī | raghukulatilaka nāri pahicānī ||
adhama nisācara līne jāi | jimi malecha basa kapilā gāi ||
sīte putri karasi jani trāsā | karihauṅ jātudhāna kara nāsā ||
dhāvā krodhavanta khaga kaisem̃ | chūṭai pabi parabata kahauṅ jaise ||
re re duṣṭa ṭhāṛha kina hohī | nirbhaya calesi na jānehi mohī ||
āvata dekhi kṛtānta samānā | phiri dasakandhara kara anumānā ||
kī maināka ki khagapati hoī | mama bala jāna sahita pati soī ||
jānā jaraṭha jaṭāyū ehā | mama kara tīratha chām̃rihi dehā ||
sunata gīdha krodhātura dhāvā | kaha sunu rāvana mora sikhāvā ||
taji jānakihi kusala gṛha jāhū | nāhim̃ ta asa hoihi bahubāhū ||
rāma roṣa pāvaka ati ghorā | hoihi sakala salabha kula torā ||
utaru na deta dasānana jodhā | tabahim̃ gīdha dhāvā kari krodhā ||
dhari kaca biratha kīnha mahi girā | sītahi rākhi gīdha puni phirā ||
caucanha māri bidāresi dehī | daṇḍa eka bhai muruchā tehī ||
taba sakrodha niscara khisiānā | kāṛhesi parama karāla kṛpānā ||
kāṭesi paṅkha parā khaga dharanī | sumiri rāma kari adabhuta karānī ||
sītahi jāni caṛhāi bahorī | calā utāila trāsa na thorī ||
karati bilāpa jāti nabha sītā | byādha bibasa janu mṛgī sabhītā ||
giri para baiṭhe kapinha nihārī | kahi hari nāma dīnha paṭa ḍārī ||
ehi bidhi sītahi so lai gayaū | bana asoka mahaṅ rākhata bhayaū ||

do. hāri parā khala bahu bidhi bhaya aru prīti dekhāi |

taba asoka pādapa tara rākhisi jatana karāi || 29(ka) ||

navānhapārāyaṇa chaṭhā viśrāma
jehi bidhi kapaṭa kuraṅga saṅga dhāi cale śrīrāma |
so chabi sītā rākhi ura raṭati rahati harināma || 29(kha) ||

raghupati anujahi āvata dekhī | bāhija cintā kīnhi biseṣī ||
janakasutā pariharihu akelī | āyahu tāta bacana mama pelī ||
nisicara nikara phirahiṃ bana māhīm | mama mana sītā āśrama nāhīm ||
gahi pada kamala anuja kara jorī | kaheu nātha kachu mohi na khorī ||
anuja sameta gae prabhu tahavāṃ | godāvari taṭa āśrama jahavāṃ ||
āśrama dekhi jānakī hīnā | bhae bikala jasa prākṛta dīnā ||
hā guna khāni jānakī sītā | rūpa sīla brata nema punītā ||
lachimana samujhāe bahu bhāṃṭī | pūchata cale latā taru pāṃṭī ||
he khaga mṛga he madhukara śrenī | tumha dekhī sītā mṛganainī ||
khañjana suka kapota mṛga mīnā | madhupa nikara kokilā prabīnā ||
kunda kalī dāṛima dāminī | kamala sarada sasi ahibhāminī ||
baruna pāsa manoja dhanu haṃsā | gaja kehari nija sunata prasaṃsā ||
śrīphala kanaka kadali haraṣāhīm | neku na saṅka sakuca mana māhīm ||
sunu jānakī tohi binu ājū | haraṣe sakala pāi janu rājū ||
kimi sahi jāta anakha tohi pāhīm | priyā begi pragaṭasi kasa nāhīm ||
ehi bidhi khaujata bilapata svāmī | manahuṃ mahā birahī ati kāmī ||
pūranakāma rāma sukha rāsī | manuja carita kara aja abināsī ||
āge parā gīdhapati dekhā | sumirata rāma carana jinha rekhā ||

do. kara saroja sira paraseu kṛpāsindhu radhubīra ||
nirakhi rāma chabi dhāma mukha bigata bhaī saba pīra || 30 ||

taba kaha gīdha bacana dhari dhīrā | sunahu rāma bhañjana bhava bhīrā ||
nātha dasānana yaha gati kīnhi | tehi khala janakasutā hari līnhi ||
lai dacchina disi gayau gosāi | bilapati ati kurarī kī nāi ||
darasa lāgī prabhu rākhemuṃ prānā | calana cahata aba kṛpānidhānā ||
rāma kahā tanu rākhahu tātā | mukha musakāi kahī tehiṃ bātā ||
jā kara nāma marata mukha āvā | adhamau mukuta hoī śruti gāvā ||
so mama locana gocara āgem | rākhaum deha nātha kehi khāṃgem ||
jala bhari nayana kahahiṃ raghurāi | tāta karma nija te gatiṃ pāi ||
parahita basa jinha ke mana māhīm | tinha kahuṃ jaga durlabha kachu nāhīm ||

tanu taji tāta jāhu mama dhāmā| deum̃ kāha tumha pūranakāmā ||

do. sītā harana tāta jani kahahu pitā sana jāi ||

jauṃ maiṃ rāma ta kula sahita kahihi dasānana āi || 31 ||

gīdha deha taji dhari hari rupā| bhūṣana bahu paṭa pīta anūpā ||

syāma gāta bisāla bhujā cārī| astuti karata nayana bhari bārī ||

chaṃ. jaya rāma rūpa anūpa nirguna saguna guna preraka sahī|

dasasīsa bāhu pracaṇḍa khaṇḍana caṇḍa sara maṇḍana mahī ||

pāthoda gāta saroja mukha rājīva āyata locanaṃ|

nita naumi rāmu kṛpāla bāhu bisāla bhava bhaya mocanaṃ || 1 ||

balamaprameyamanādijamabyaktamekamagocaraṃ|

gobinda gopara dvandvahara bigyānaghana dharanīdharaṃ ||

je rāma mantra japanta santa ananta jana mana rañjanaṃ|

nita naumi rāma akāma priya kāmādi khala dala gañjanaṃ || 2 ||

jehi śruti nirañjana brahma byāpaka biraja aja kahi gāvahim̃ ||

kari dhyāna gyāna birāga joga aneka muni jehi pāvahim̃ ||

so pragaṭa karunā kanda sobhā bṛnda aga jaga mohāi|

mama hṛdaya paṅkaja bhṛṅga aṅga anaṅga bahu chabi sohaī || 3 ||

jo agama sugama subhāva nirmala asama sama sītala sadā|

pasyanti jaṃ jogī jatana kari karata mana go basa sadā ||

so rāma ramā nivāsa santata dāsa basa tribhuvana dhanī|

mama ura basau so samana saṃsṛti jāsu kīrati pāvanī || 4 ||

do. abirala bhagati māgi bara gīdha gayau haridhāma|

tehi kī kriyā jathocita nija kara kīnhī rāma || 32 ||

komala cita ati dīnadayālā| kārana binu raghunātha kṛpālā ||

gīdha adhama khaga āmiṣa bhogī| gati dīnhi jo jācata jogī ||

sunahu umā te loga abhāgī| hari taji hohim̃ biṣaya anurāgī ||

puni sītahi khojata dvau bhāi| cale bilokata bana bahutāi ||

saṅkula latā biṭapa ghana kānana| bahu khaga mṛga tahaṃ gaja pañcānana ||

āvata pantha kabandha nipātā| tehim̃ saba kahī sāpa kai bātā ||

durabāsā mohi dīnhī sāpāl prabhu pada pekhi miṭā so pāpā ||
sunu gandharba kahauṁ mai tohī| mohi na sohai brahmakula drohī ||

do. mana krama bacana kapaṭa taji jo kara bhūsura seva |
mohi sameta birañci siva basa tākem saba deva || 33 ||

sāpata tārata paruṣa kahantā| bipra pūjya asa gāvahiṁ santā ||
pūjia bipra sila guna hīnā| sūdra na guna gana gyāna prabīnā ||
kahi nija dharma tāhi samujhāvā| nija pada prīti dekhi mana bhāvā ||
raghupati carana kamala siru nāi| gayau gagana āpani gati pāi ||
tāhi dei gati rāma udārā| sabarī kem āsrama pagu dhārā ||
sabarī dekhi rāma grhaṁ āe| muni ke bacana samujhi jiyāṁ bhāe ||
sarasija locana bāhu bisālā| jaṭā mukuṭa sira ura banamālā ||
syāma gaura sundara dou bhāi| sabarī parī carana lapaṭāi ||
prema magana mukha bacana na āvā| puni puni pada saroja sira nāvā ||
sādara jala lai carana pakhāre| puni sundara āsana baiṭhāre ||

do. kanda mūla phala surasa ati die rāma kahauṁ āni |
prema sahita prabhu khāe bārambāra bakhāni || 34 ||

pāni jori āgem bhai ṭhāṛhī| prabhuhī biloki prīti ati bāṛhī ||
kehi bidhi astuti karau tumhārī| adhama jāti maiṁ jaṛamati bhārī ||
adhama te adhama adhama ati nārī| tinha mahāṁ maiṁ matimanda aghārī ||
kaha raghupati sunu bhāmini bātā| mānaum eka bhagati kara nātā ||
jāti pāṁti kula dharma baṛāi| dhana bala parijana guna caturāi ||
bhagati hīna nara sohai kaisā| binu jala bārīda dekhia jaisā ||
navadhā bhagati kahauṁ tohi pāhīṁ| sāvadhāna sunu dharu mana māhīṁ ||
prathama bhagati santanha kara saṅgā| dūsari rati mama kathā prasaṅgā ||

do. gura pada pañkaja sevā tīsari bhagati amāna |
cauthi bhagati mama guna gana karai kapaṭa taji gāna || 35 ||

mantra jāpa mama dṛṛha bisvāsā| pañcama bhajana so beda prakāsā ||
chaṭha dama sila birati bahu karamā| nirata nirantara sajjana dharamā ||
sātavaṁ sama mohi maya jaga dekhā| motem santa adhika kari lekhā ||
āṭhavaṁ jathālābha santoṣā| sapanehum nahim dekhai paradoṣā ||
navama sarala saba sana chalahīnā| mama bharosa hiyaṁ haraṣa na dīnā ||

nava mahum̃ ekau jinha ke hoī | nāri puruṣa sacarācara koī ||
soi atisaya priya bhāmini more | sakala prakāra bhagati dṛṣṭha torem ||
jogi bṛnda duralabha gati joī | to kahuṃ āju sulabha bhai soī ||
mama darasana phala parama anūpā | jīva pāva nija sahaja sarūpā ||
janakasutā kai sudhi bhāminī | jānahi kahu karibaragāminī ||
pampā sarahi jāhu raghurāī | tahaṃ hoihi sugrīva mitāī ||
so saba kahihī deva raghubīrā | jānatahūṃ pūchahu matidhīrā ||
bāra bāra prabhu pada siru nāī | prema sahita saba kathā sunāī ||

chaṃ. kahi kathā sakala biloki hari mukha hṛdayaṃ pada paṅkaja dhare |
taji joga pāvaka deha hari pada līna bhai jaham̃ nahim̃ phire ||
nara bibidha karma adharma bahu mata sokaprada saba tyāgahū |
bisvāsa kari kaha dāsa tulasī rāma pada anurāgahū ||

do. jāti hīna agha janma mahi mukta kīnhi asi nāri |
mahāmanda mana sukha cahasi aise prabhuhi bisāri || 36 ||

cale rāma tyāgā bana soū | atulita bala nara kehari doū ||
birahī iva prabhu karata biṣādā | kahata kathā aneka sambādā ||
lachimana dekhu bipina kai sobhā | dekhata kehi kara mana nahim̃ chobhā ||
nāri sahita saba khaga mṛga bṛndā | mānahuṃ mori karata hahim̃ nindā ||
hamahi dekhi mṛga nikara parāhīm | mṛgīm kahahim̃ tumha kahaṃ bhaya
nāhīm ||
tumha ānanda karahu mṛga jāe | kañcana mṛga khojana e āe ||
saṅga lāi karinīm kari lehīm | mānahuṃ mohi sikhāvanu dehīm ||
sāstra sucintita puni puni dekhial | bhūpa susevita basa nahim̃ lekhia ||
rākhia nāri jadapi ura māhīm | jubatī sāstra nṛpati basa nāhīm ||
dekhahu tāta basanta suhāvā | priyā hīna mohi bhaya upajāvā ||

do. biraha bikala balahīna mohi jānesi nipaṭa akela |
sahita bipina madhukara khaga madana kīnha bagamela || 37(ka) ||

dekhi gayau bhrātā sahita tāsū dūta suni bāta |
ḍerā kīnheu manahuṃ taba kaṭaku haṭaki manajāta || 37(kha) ||

biṭapa bisāla latā arujhānī | bibidha bitāna die janū tānī ||
kadali tāla bara dhujā patākā | daikhi na moha dhīra mana jākā ||

bibidha bhāṃti phūle taru nānā| janu bānaita bane bahu bānā ||
kahuṃ kahuṃ sundara biṭapa suhāe| janu bhaṭa bilaga bilaga hoi chāe ||
kūjata pika mānahuṃ gaja māte| dḥeka mahokha ūṃṭa bisarāte ||
mora cakora kīra bara bājī| pārāvata marāla saba tājī ||
titira lāvaka padacara jūthā| barani na jāi manoja baruthā ||
ratha giri silā dundubhī jharanā| cātaka bandī guna gana baranā ||
madhukara mukhara bheri sahanāi| tribidha bayāri basīṭhim āi ||
caturaṅginī sena saṅga līnheṃ| bicarata sabahi cunautī dīnheṃ ||
lachimana dekhata kāma anīkā| rahahim dhīra tinha kai jaga līkā ||
ehi kem eka parama bala nārī| tehi tem ubara subhaṭa soi bhārī ||

do. tāta tīni ati prabala khala kāma krodha aru lobha |
muni bigyāna dhāma mana karahim nimiṣa mahuṃ chobha || 38(ka) ||

lobha kem icchā dambha bala kāma kem kevala nārī |
krodha ke paruṣa bacana bala munibara kahahim bicāri || 38(kha) ||

gunātīta sacarācara svāmī| rāma umā saba antarajāmī ||
kāminha kai dīnatā dekhāi| dhīranha kem mana birati dṛḥhāi ||
krodha manoja lobha mada māyā| chūṭahim sakala rāma kīm dāyā ||
so nara indrajāla nahim bhūlā| jā para hoi so naṭa anukūlā ||
umā kahauṃ maim anubhava apanā| sata hari bhajanu jagata saba sapanā ||
puni prabhu gae sarobara tīrā| pampā nāma subhaga gambhīrā ||
santa hṛdaya jasa nirmala bārī| bāṃdhe ghāṭa manohara cārī ||
jahaṃ tahaṃ piahim bibidha mṛga nīrā| janu udāra gṛha jācaka bhīrā ||

do. puraini sabana oṭa jala begi na pāia marma |
māyāchanna na dekhiai jaise nirguna brahma || 39(ka) ||

sukhi mīna saba ekarasa ati agādha jala māhim |
jathā dharmasīlanha ke dina sukha sañjuta jāhim || 39(kha) ||

bikase sarasija nānā raṅgā| madhura mukhara guñjata bahu bhṛṅgā ||
bolata jalakukkuṭa kalahamsā| prabhu biloki janu karata prasamsā ||
cakravāka baka khaga samudāi| dekhata banai barani nahim jāi ||
sundara khaga gana girā suhāi| jāta pathika janu leta bolāi ||
tāla samīpa muninha gṛha chāe| cahu disi kānana biṭapa suhāe ||

campaka bakula kadamba tamālā | pāṭala panasa parāsa rasālā ||
nava pallava kusumita taru nānā | cañcarīka paṭalī kara gānā ||
sītala manda sugandha subhāū | santata bahai manohara bāū ||
kuhū kuhū kokila dhuni karahīm | suni rava sarasa dhyāna muni ṭarahīm ||

do. phala bhārana nami biṭapa saba rahe bhūmi niarāi |
para upakārī puruṣa jimi navahīm susampati pāi || 40 ||

dekhi rāma ati rucira talāvā | majjanu kīnha parama sukha pāvā ||
dekhī sundara tarubara chāyā | baiṭhe anuja sahita raghurāyā ||
tahañ puni sakala deva muni āe | astuti kari nija dhāma sidhāe ||
baiṭhe parama prasanna kṛpālā | kahata anuja sana kathā rasālā ||
birahavanta bhagavantahi dekhī | nārada mana bhā soca biseṣi ||
mora sāpa kari aṅgikārā | sahata rāma nānā dukha bhārā ||
aise prabhuhi bilokaumñ jāi | puni na banihi asa avasaru āi ||
yaha bicāri nārada kara bīnā | gae jahāñ prabhu sukha āsīnā ||
gāvata rāma carita mṛdu bānī | prema sahita bahu bhāñti bakhānī ||
karata daṇḍavata lie uṭhāi | rākhe bahuta bāra ura lāi ||
svāgata pūñchi nikaṭa baiṭhāre | lachimana sādara carana pakhāre ||

do. nānā bidhi binatī kari prabhu prasanna jiyāñ jāni |
nārada bole bacana taba jori saroruha pāni || 41 ||

sunahu udāra sahaja raghunāyaka | sundara āgama sugama bara dāyaka ||
dehu eka bara māgauñ svāmī | jadyapi jānata antarajāmī ||
jānahu muni tumha mora subhāū | jana sana kabahuñ ki karauñ durāū ||
kavana bastu asi priya mohi lāgī | jo munibara na sakahu tumha māgī ||
jana kahūñ kachu adeya nahim morem | asa bisvāsa tajahu jani bhorem ||
taba nārada bole haraṣāi | asa bara māgauñ karauñ dhiṭhāi ||
jadyapi prabhu ke nāma anakā | śruti kaha adhika eka tem ekā ||
rāma sakala nāmanha te adhikā | hou nātha agha khaga gana badhikā ||

do. rākā rajanī bhagati tava rāma nāma soi soma |
apara nāma uḍagana bimala basuhuñ bhagata ura byoma || 42(ka) ||

evamastu muni sana kaheu kṛpāsindhu raghunātha |
taba nārada mana haraṣa ati prabhu pada nāyau mātha || 42(kha) ||

ati prasanna raghunāthahi jānī | puni nārada bole mṛdu bānī ||
rāma jabahim prereu nija māyā | mohehu mohi sunahu raghurāyā ||
taba bibāha maim cāhauṁ kīnhā | prabhu kehi kārana karai na dīnhā ||
sunu muni tohi kahauṁ saharosā | bhajahim je mohi taji sakala bharosā ||
karauṁ sadā tinha kai rakhavārī | jimi bālaka rākhai mahatārī ||
gaha sisu baccha anala ahi dhāi | tahaṁ rākhai janani aragāi ||
prauḥha bhaeṁ tehi suta para mātā | prīti karai nahim pāchili bātā ||
more prauḥha tanaya sama gyānī | bālaka suta sama dāsa amānī ||
janahi mora bala nija bala tāhī | duhu kahaṁ kāma krodha ripu āhī ||
yaha bicāri paṇḍita mohi bhajahim | pāheṁ gyāna bhagati nahim tajahim ||

do. kāma krodha lobhādi mada prabala moha kai dhāri |
tinha mahaṁ ati dāruna dukhada māyārūpī nāri || 43 ||

suni muni kaha purāna śruti santā | moha bipina kahuṁ nāri basantā ||
japa tapa nema jalāśraya jhārī | hoi grīṣama soṣai saba nāri ||
kāma krodha mada matsara bhekā | inhahi haraṣaprada baraṣā ekā ||
durbāsanā kumuda samudāi | tinha kahaṁ sarada sadā sukhadāi ||
dharma sakala sarasīruha bṛndā | hoi hima tinahi dahai sukha mandā ||
puni mamatā javāsa bahutāi | paluhai nāri sisira ritu pāi ||
pāpa ulūka nikara sukhakārī | nāri nibiṛa rajanī aṁdhiārī ||
budhi bala sila satya saba mīnā | banasī sama triya kahahim prabīnā ||

do. avaguna mūla sūlaprada pramadā saba dukha khāni |
tāte kīnha nivārana muni maim yaha jiyāṁ jāni || 44 ||

suni raghupati ke bacana suhāe | muni tana pulaka nayana bhari āe ||
kahahu kavana prabhu kai asi rīti | sevaka para mamatā aru prīti ||
je na bhajahim asa prabhu bhrama tyāgi | gyāna raṅka nara manda abhāgi ||
puni sādara bole muni nārada | sunahu rāma bigyāna bisārada ||
santanha ke lacchana raghubīrā | kahahu nātha bhava bhañjana bhīrā ||
sunu muni santanha ke guna kahaṁ | jinha te maim unha keṁ basa rahaṁ ||
ṣaṭa bikāra jita anagha akāmā | acala akiñcana suci sukhadhāmā ||
amītabodha anīha mitabhogī | satyasāra kabi kobida jogī ||
sāvadhāna mānada madahīnā | dhīra dharma gati parama prabīnā ||

do. gunāgāra saṁsāra dukha rahita bigata sandeha ||
taji mama carana saroja priya tinha kahum̃ deha na geha || 45 ||

nija guna śravana sunata sakucāhīm| para guna sunata adhika haraṣāhīm ||
sama sītala nahīm tyāgahīm nīti| sarala subhāu sabahīm sana prīti ||
japa tapa brata dama sañjama nemā| guru gobinda bipra pada premā ||
śraddhā chamā mayatrī dāyā| muditā mama pada prīti amāyā ||
birati bibeka binaya bigyānā| bodha jathāratha beda purānā ||
dambha māna mada karahīm na kāū| bhūli na dehim̃ kumāraga pāū ||
gāvahīm sunahīm sadā mama lilā| hetu rahita parahita rata silā ||
muni sunu sādhunha ke guna jetel| kahi na sakahīm sārada śruti tete ||

cham̃. kahi saka na sārada seṣa nārada sunata pada paṅkaja gahel
asa dīnabandhu kṛpāla apane bhagata guna nija mukha kahe ||
siru nāha bārahīm bāra carananhi brahmapura nārada gae ||
te dhanya tulasidāsa āsa bihāi je hari raṅga raṅge ||

do. rāvanāri jasu pāvana gāvahīm sunahīm je loga|
rāma bhagati dṛṛha pāvahīm binu birāga japa joga || 46(ka) ||

dīpa sikhā sama jubati tana mana jani hosi pataṅga|
bhajahi rāma taji kāma mada karahi sadā satasaṅga || 46(kha) ||

māsapārāyaṇa bāisavāṁ viśrāma

iti śrīmadrāmacaritamānase sakalakalikaluṣavidhvaṁsane
tṛtīyaḥ sopānaḥ samāptaḥ|
(araṇyakāṇḍa samāpta)